

A Fővárosi Ítéltábla az S. B. G. & K. Ügyvédi Iroda ... ügyintéző: dr. Szamosi Katalin ügyvéd) által képviselt, kérelmező neve. ... kérelmezőnek - a Berencz & Andrékó Linklaters Ügyvédi Iroda ... ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd) által képviselt, I.rendű ellenérdekű fél neve I. rendű és a ... II. rendű ellenérdekű felek ellen - a Magyar Szabadalmi Hivatal védjegy törlését elrendelő határozatának megváltoztatása iránt indított ügyében a Fővárosi Bíróság 2006. október 30. napján kelt, 3.Pk.630.753/2005/13. számú végzése ellen az ellenérdekű felek részéről 14. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

végzést:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyja.

Kötelezi az ellenérdekű feleket, hogy 15 napon belül fizessenek meg együttesen a kérelmezőnek 267.780 (Kettőszázhatvanhétezer-hétszáznyolcvan) Ft másodfokú eljárási költséget.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság végzésével a Magyar Szabadalmi Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) védjegy törlését elrendelő határozatát megváltoztatta és a törlési kérelmet elutasította. Kötelezte az ellenérdekű feleket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg a kérelmezőnek 500.000 Ft eljárási költséget.

A Hivatal határozatával a kérelmező javára oltalom alatt álló ... lajstromszámú ábrás védjegy - amelynek árujegyzékébe a 28. osztályba sorolt „játékok, játékszerek” áruk tartoznak - keletkezésére visszaható hatályú törlését rendelte el.

Megállapítása szerint a védjegy olyan jelekből, adatokból áll, amelyek kizárólag az áru fajtáját és rendeltetését tüntetik fel, az áru egyszerű ábrázolását teszik ki, ezért a védjegy megkülönböztető képesség hiányában ki van zárva a védjegyo ltalomból. Vizsgálta, hogy a védjegy a használata révén megszerezte-e a megkülönböztető képességet, és azt állapította meg, hogy ezt a kérelmező az eljárás során nem tudta megfelelően igazolni. Mindezek alapján a védjegyek és a földrajzi árujelzők o ltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény (Vt.) 2. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján a védjegy törlését elrendelte.

A törlési kérelemben hivatkozott Vt. 2. §-a (2) bekezdésének b) pontját nem látta alkalmazhatónak arra figyelemmel, hogy a védjegy nem térbeli, hanem ábrás kialakítású.

Az elsőfokú bíróság a kérelmező megváltoztatási kérelmét alaposnak találta.

A Vt. adott rendelkezéseinek összevetéséből megállapította, hogy a Vt. 1. §-ának (1) bekezdésben foglaltak alapján kizárólag a védjegy sajátosságaiból kiindulva értékelendő a megkülönböztetésre való alkalmasság (objektív megkülönböztető képesség), s csak ennek megléte esetén vizsgálható a Vt. 2. § (2) bekezdésének a) pontjában megfogalmazottak szerint, hogy a védjegybejelentés napján, az akkori viszonyok között a megkülönböztető képesség - a fogyasztói megítélésre is figyelemmel - ténylegesen érvényesülhetett-e (szubjektív megkülönböztető képesség).

Rögzítette, hogy a védjegylajstromban egy sötétszürke színű test fényképe szerepel. A téglatest alakú tárgynak sima falai és viszonylag éles sarkai vannak, egyik oldalán egy korong alakú kiemelkedés látható, melyek teteje lapos, fala pedig ugyancsak sima felszínű. A kiemelkedést tartalmazó oldallal szemközi oldal nem látható.

Megállapította, hogy a geometriai alakzat szögletes alapja és kerek toldata közt feszülő formai ellentét egyedivé teszi, ezáltal objektíve alkalmas lehet arra, hogy árut vagy szolgáltatást megkülönböztessen mások áruitól vagy szolgáltatásaitól. Miután a megjelölés grafikai ábrázolhatósága nem vitatott, és a megkülönböztetésre alkalmas, továbbá besorolható a Vt. 1. §-a (2) bekezdésnek d) pontjában említett megjelölések körébe, kielégíti a védjegyként való lajstromozhatóság Vt. 1. §-a szerinti feltételeit.

A Vt. 2. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján vizsgálva a támadott megjelölés megkülönböztető képességét, az értékelés körébe vonta a védjegynek a - kérelmező által csatolt ... által végzett közvéleménykutatás eredményei alapján elfogadott - közismertségét és azt a körülményt, hogy a védjegy egyszerűsége folytán a legkisebb változtatás is más formát eredményez. Ennek alapján megállapította, hogy a védjegy a bejelentés napján a versenytársak hasonló termékeivel való összevetésben alkalmas volt arra, hogy az adott árut megkülönböztesse a versenytársak áruitól.

Utalt arra, hogy az ellenérdekű felek nem bizonyították azt az előadásukat, hogy a védjegy nem különbözik a versenytársak hasonló termékeitől. Nem értett egyet ugyanakkor a Hivatalnak azzal a megállapításával, hogy a kérelmező által F/16. alatt csatolt bizonyítékok alátámasztják a védjegy szerinti forma általános és szokásos alkalmazását.

A további törlési okként megjelölt Vt. 2. § (2) bekezdése b) pontjának a törlési kérelem benyújtásának időpontjában hatályos rendelkezését, mely szerint ki van zárva a védjegyoltalomból a megjelölés, ha olyan formából áll, amely az áru jellegéből következik, vagy amely a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges, illetve amely az áru értékének a lényegét hordozza - a védjegyekre vonatkozó

tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 89/104/EGK Irányelvvel összhangban - akként értelmezte, hogy a megjelölés akkor van kizárva a védjegyoltalomból, ha kizárólag olyan formából áll, amely az áru jellegéből következik, vagy amely a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges.

Megállapította, hogy miután a vizsgált forma nem tekinthető az építőjáték-jellegből következő természetes formának, a tárgyi védjegy formája nem következik az áru jellegéből.

A célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges forma vizsgálatát illetően a jelen eljárásban iránymutatónak tekintette az Európai Bíróságnak az un. Philips v. Remington döntésnek az Irányelv 3. cikke (1) bekezdés e) pontjában foglalt rendelkezésére vonatkozó jogértelmezéseit.

Vizsgálva a forma és a célzott műszaki hatás összefüggését arra az álláspontra jutott, hogy mivel a védjegy egyes lényeges formai jellemzői nem tekinthetők egyben funkcionális jellemzőnek is; a célzott műszaki hatás nem csak a védjegy szerinti formával, hanem számos jellemzőben variálható más formákkal is megvalósítható, a Vt. 2. §-a (2) bekezdése b) pontjának második fordulata sem akadályozza a védjegy oltalmát.

Tévesnek minősítette az ellenérdekű feleknek az un. Philips v. Remington döntés alternatív formákra vonatkozó megállapításaira vonatkozó érvelését. Rámutatott arra, hogy a döntés nem azt mondja ki, hogy az adott kizáró ok vizsgálata során az alternatív formákra egyáltalán nem lehet hivatkozni, hanem azt, hogy ha bebizonyosodik, hogy egy védjegy kizárólag olyan formából áll, amely a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges, akkor nem lehet arra hivatkozni, hogy vannak alternatív formák is.

Az indokolás szerint az alkalmazandó jogszabályi rendelkezés helyes értelmezése alapján nem azt kell bizonyítani, hogy az áru formájának lényeges funkcionális elemeiből levezethető a célzott műszaki hatás, hanem azt, hogy a célzott műszaki hatásból következik a védjegyoltalom alatt álló forma. Csak ez utóbbi esetben állítható, hogy a forma a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges.

Az ellenérdekű felek fellebbezésükben az elsőfokú végzés megváltoztatását és - tartalmilag - a megváltoztatási kérelem elutasítását, továbbá a jelen eljárásnak a védjegy használat hiánya miatti megszűnése iránti eljárással történő egyesítését és a védjegy oltalmának a használat hiánya miatti megszűnése megállapítását kérték.

Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság téves jogértelmezésen alapuló, hibás elemzéssel jutott arra a következtetésre, hogy a tárgyi védjegy törlésének nincs helye.

Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság a Vt. 1. § (1) bekezdésében foglaltak alapján tévesen a termék formáját vizsgálta, holott a védjegy oltalomképességének megítélése során a lajstromozott megjelölést kell vizsgálni.

Álláspontjuk szerint egy termékfotó - amely nem vitatottan grafikai ábrázolás - nem tehet alkalmas áruk és szolgáltatások megkülönböztetésére. A Fővárosi Bíróságnak az un. Signal ügyben hozott döntésére utaltak, amelyben az nyert megállapítást, hogy a vizsgált grafikus megjelölés azért rendelkezik megkülönböztető képességgel, mert nem egy, az árut egyszerűen ábrázoló fotó, hanem stilizált grafika. Ebből azt a következtetést látták levonhatónak, hogy egy fotó értelemszerűen nem rendelkezhet megkülönböztető képességgel. Sételmezték, hogy az elsőfokú bíróság e döntést, valamint a kérelmező 126.985 lajstromszámú védjegyet, amely utóbbit a grafikai megoldások teszik alkalmassá a lajstromozásra, bizonyítékként nem értékelte, megsértette ezzel a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségét.

A fellebbezés szerint az elsőfokú bíróság a Vt. 2. § (2) bekezdés a) pontjának szövegét nem vizsgálta, amikor azt fejtette ki, hogy a védjegyet „használták-e” az egyes jellemzők feltűntetésére. A hivatkozott jogszabályi rendelkezés értelmében ugyanis azt kell vizsgálni, hogy a megjelölés kizárólag olyan jelekből áll-e, amit az áru fajtája, rendellelése vagy egyéb jellemzője feltűntetésére „használhatnak”.

Hangsúlyozták, hogy a végzésnek a Vt. szempontjából értelmezhetetlen elemzése a formáról és a funkcióról a megkülönböztető képesség Vt. 2. § (2) bekezdésének a) pontja alapján történő vizsgálata körében téves jogértelmezésen alapul.

Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság a piackutatás eredményéből a védjegy megkülönböztető képességét látta bizonyítottnak, amely iratellenes és figyelmen kívül hagy releváns tényeket. Nem vizsgálta ugyanakkor a kizáró ok alól való mentesüléshez szükséges Vt. 2. § (3) bekezdésében foglaltakat, így elmaradt a megjelölés védjegykénti használatának és a megkülönböztető képesség közötti okozati összefüggésnek a bizonyítása is.

Iratellenesnek tartották a végzésnek azt a megállapítását is, hogy nem ajánlottak fel bizonyítékot arra nézve, hogy a védjegyen látható áru nem különbözik a hasonló építőkockáktól. Kiemelték, hogy a Hivatal előtti eljárásban A/17-24. alatt csatolták a versenytársak és a kérelmező termékeiről készült fotókat annak bizonyítására, hogy az átlagos fogyasztó nem tud azok között különbséget tenni.

Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság a Vt. 2. § (2) bekezdésének b) pontja alapján előterjesztett törlési jogcím vizsgálata körében olyan más ügyben hozott döntésre hivatkozott, amelyet nem tárt a felek elé, így arra nyilatkozni nem állt módjukban.

Tévesnek tartották, hogy az elsőfokú bíróság az áru természetét az építőkocka fogalmában látta megállapíthatónak, és fakockákkal, illetve más építőjáték-rendszerekkel hasonlította össze a megjelölésen látható formát, amikor a „lego

kocka", mint köznév olyan típusú építőkockákat jelent, amik kapcsológombokkal illeszkednek egymáshoz. Hangsúlyozták, hogy számos ilyen rendszerű kockát forgalmaznak, ezért életszerűtlen az összehasonlítás, hiszen a végzésben felsorolt egyéb építőjátékok nem helyettesítő termékei a lego kockáknak. A versenytársak termékeiről készült fényképfelvételek alapján azt látták megállapíthatónak, hogy az áru természetesen tartott formája a megjelölésen látható kocka.

Azzal érveltek, hogy ha az áru jellege és rendeltetése azonos, akkor funkcionális termékről van szó, ez esetben abból a szempontból kell vizsgálni a megjelölésen látható formát, hogy az mennyiben következik az áru így meghatározott jellegéből, funkciójából. Ennek alapján állították, hogy mivel az áru jellegét és rendeltetését meghatározó elemek azonosak, a megjelölésen látható forma funkcionális. Funkcionalitását az építőkocka és az azon elhelyezett kapcsolóelemek határozzák meg. A fotón pedig csupán a kocka és az azon elhelyezett kapcsológombok leíró (fotóhű) ábrázolása látható. Így a megjelölés semmilyen olyan további formát nem mutat, ami nem az áru jellegéből következik.

Az ellenérdekű felek szerint tévesen értelmezte az elsőfokú bíróság a kizárólagosságra vonatkozó érveket. Hivatkozva az un. Philips v. Remington döntés 85. bekezdésében megfogalmazottakra azt hangsúlyozták, hogy a kizárólagosság nem a megjelölésen látható forma egészére értendő, vagyis nem a forma minden elemének kell kizárólagosan a műszaki hatás eléréséhez szükségesnek lennie, hanem csak a forma lényegi funkcionális jellemzőit kell ebből a szempontból megvizsgálni.

Jogi tévedésnek minősítették, hogy az elsőfokú bíróság a szükségességet elengedhetetlen feltételnek tekintette. Érvelésük szerint a szükségesség ugyanis nem jelenti azt, hogy a célzott műszaki hatás csak és kizárólag az adott formával érhető el.

Álláspontjuk szerint mivel egy műszaki hatással összefüggő, funkcionális forma oltalma a műszaki megoldásra is kizárólagosságot, monopolhelyzetet teremt, a védjegyoltalommal visszaélve a jogosultak az optimális alternatív formát korlátlan időre oltalom alá helyezhetnék és ezzel az adott piacot végérvényesen lezárhatnák. Ez a tárgyi védjegy esetében azt jelentené, hogy a kérelmező monopolizálhatná a kötőelemekkel rendelkező építőkockák piacát.

A kérelmező az elsőfokú végzés helybenhagyását kérte.

Azt hangsúlyozta, hogy miután a Vt. 1. § (2) bekezdésének d) pontja kifejezetten lehetővé teszi az áru vagy a csomagolás védjegyként történő lajstromozását, függetlenül attól, hogy az ábrás vagy térbeli védjegyként került bejelentésre, az árut vagy formáját tartalmazó megjelölés nem is lehet más, mint maga az áru. A fotó pedig a grafikai ábrázolás egyik módja. A tárgyi védjegy esetében speciális, egyedi és önkényesen kialakított áruformáról van szó, melynek alapján a fogyasztó

megteremti a kapcsolatot a gyártóval, azaz a megjelölésnek van megkülönböztető képessége.

Kiemelte, hogy az ügyben számos bizonyíték - közöttük a piackutatási jelentés - áll rendelkezésre annak igazolására, hogy a megjelölés formája képes arra, hogy az építőjátékok kategórián belül a Lego kockát individualizálja. Az építőkockák számos kialakítási lehetősége közül ugyanis a megjelölés szerinti csak egy lehetséges forma.

Csatolta a Lego építőkocka védjegyként történő lajstromozhatóságával kapcsolatban a megbízásából Németországban készített szakértői véleményt annak az álláspontjának az alátámasztására, hogy funkcionalitás, mint kizáró ok a tárgyi védjegy esetében nem áll fenn.

Az ellenérdekű felek a másodfokú eljárásban tartott meghallgatáson nem vonták kétségbe, hogy a termékről készült fotó térbeli védjegyként lajstromozható, állították azonban, hogy azt ábrás védjegyként nem lehet lajstromozni. Álláspontjuk szerint amennyiben a megjelölés a Vt. 1. § (1) bekezdésében írt feltételeknek nem felel meg, a Vt. 2. § (1) bekezdése alapján, amely visszautal az 1. §-ra, önmagában is helye van a törlésnek. Ettől független a Vt. 2. § (2) bekezdésének a) pontjában megfogalmazott szabály, és miután a Vt. 2. § (3) bekezdése kifejezetten a (2) bekezdés a) pontjára utal vissza, a Vt. 1. § (1) bekezdése szerinti feltételekkel nem rendelkező megjelölés esetén meg sem szerezhető használat a megkülönböztető képesség.

Hivatkoztak az Európai Bíróság Ralf Sieckmann v. Deutsches Patent- und Markenamt C-273/00 számú döntésének (a továbbiakban: Sieckmann döntés) 51-54. pontjában foglaltakra, amellyel alátámasztva látták azt az álláspontjukat, hogy az adott megjelölést nem lehet védjegyként lajstromozni.

Álláspontjuk szerint a kérelmező által a másodfokú eljárásban csatolt szakvélemény, mint új bizonyíték a Pp. 235. §-a alapján nem vehető figyelembe.

A kérelmező azt hangsúlyozta, hogy a másodfokú eljárásban csatolt szakvélemény csupán a korábbi előadásainak megerősítése. Kiemelte, hogy a fellebbezésben ismertetett kiragadott részekkel szemben a szakvélemény az ügyben alkalmazható Philips-Remington döntést teljes egészében értelmezi.

Az elsőfokú bíróság érdemben helytálló döntést hozott, amellyel a másodfokú bíróság egyetért.

A fellebbezésben kifejtettek kapcsán a másodfokú bíróság a következőket emeli ki.

Nem adott helyt a másodfokú bíróság az ügyek egyesítés iránti fellebbezési kérelmének.

A Pp. 149. § (2) bekezdése értelmében a bíróság együttes tárgyalás és eldöntés végett elrendelheti az előtte folyamatban levő olyan perek egyesítését, amelynek tárgya egymással összefügg.

A másodfokú bíróság előtt a tárgyi védjegyet érintő, az oltalom használat hiánya miatti megszűnésének megállapítása iránt indított eljárás a jelen törlési eljárásra tekintettel felfüggesztésre került. A Pp. 155. §-ának (2) bekezdésében foglalt szabályra figyelemmel eleve nincs eljárásjogi lehetőség a felfüggesztett eljárás tekintetében egyesítésnek, hiszen a hivatkozott szakasz értelmében a felfüggesztés tartama alatt tett minden bírói rendelkezés hatálytalan, így az egyesítésről sem lehet rendelkezni (BH.1995.648.). Emellett megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy nem is a megszüntetési eljárásban hozott döntés tekinthető a törlési ügy szempontjából előkérdésnek. A felfüggesztés indoka az volt, hogy logikailag kell megelőznie a törlési ügyben hozott határozatnak a megszűnés megállapítása iránti ügyben hozott határozatot. A védjegy törlése ugyanis a Vt. 30. § c) pontja alapján a keletkezésére - a bejelentés napjára - visszaható hatályú, míg a használat hiánya miatt az oltalom a Vt. 30. § d) pontjának rendelkezése értelmében csak részlegesen, a megszűnés megállapítására irányuló eljárás megindításának napjára, vagy - ha ez korábbi - az ütköző későbbi védjegybejelentés elsőbbségének napjára visszaható hatállyal szüntethető meg. Értelmszerűen, ha a védjegy törlése elrendelésre kerül, okafogyottá válik az oltalom használat hiánya miatti megszűnésének megállapítására irányuló kérelem. A kifejtettek folytán nem foghatott helyt a két ügy együttes tárgyalásának elrendelése.

Nem osztotta a másodfokú bíróság azt a fellebbezési álláspontot, hogy egy termékfotó nem lehet alkalmas az áruk, szolgáltatások megkülönböztetésére, illetőleg az csupán térbeli védjegyként lajstromozható, s emiatt az ábrás megjelölésként lajstromozott védjegy törlésének a Vt. 2. § (1) bekezdése alapján önmagában is helye van.

A Vt. 33. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a védjegyet törölni kell, ha a védjegyoltalom tárgya nem felelt meg a 8. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott feltételeknek. A Vt. 8. §-ának a) pontja szerint a megjelölést védjegyoltalomban kell részesíteni, ha kielégíti az 1. §-ban meghatározott követelményeket, és a 2-7. §-ok alapján nincs kizárva a védjegyoltalomból.

A Vt. 1. §-ának (1) bekezdése értelmében védjegyoltalomban részesülhet minden grafikai ábrázolható megjelölés, amely alkalmas arra, hogy valamely árut vagy szolgáltatást megkülönböztessen mások áruitól vagy szolgáltatásaitól.

A törlési kérelem benyújtásának időpontjában (2002. július 25.) hatályos Vt. 1. § (2) bekezdésének d) pontja értelmében védjegyoltalomban részesülő megjelölés lehet sík vagy térbeli alakzat, beleértve az áru vagy a csomagolás formáját.

A fenti rendelkezések egybevetéséből megállapítható, hogy az áru formája védjegyoltalomban részesülő megjelölés lehet (Vt. 1. § (2) bek. d) pont), ha grafikailag ábrázolható és alkalmas a megkülönböztetésre (Vt. 1. § (1) bek.).

Tévesen érveltek azzal az ellenérdekű felek, hogy egy termékfotó nem lehet alkalmas az áruk, szolgáltatások megkülönböztetésére. Az áru formája, adott esetben az építőkocka a lajstromozható megjelöléstípusok egyike. A termékről készült fényképfelvétel - nem vitásan - a grafikai ábrázolás egyik módja, ezért önmagában a termék, bármilyen grafikai ábrázolása is részesülhet védjegyoltalomban, ha annak egyedi, sajátos kialakítása alkalmas a mások áruitól való megkülönböztetésre. Miután a lajstromozott megjelölés nem más, mint maga a termék, illetőleg annak formája, nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a lajstromban szereplő megjelölésben ábrázolt termék formáját vizsgálta a Vt. 1. § (1) bekezdése alapján, és annak megkülönböztetésre alkalmas jellegzetességeit értékelve azt állapította meg, hogy a megjelölés objektíve alkalmas lehet a más hasonló áruktól való elhatárolásra.

Nem értett egyet a másodfokú bíróság az ellenérdekű felek ellentmondásos érvelésével sem, mely szerint a termékről készült fotó térbeli védjegyként lajstromozható, ábrás megjelölésként azonban nem.

A fent kifejtettek értelmében az áru formája védjegyoltalomban részesülhet, ha grafikailag ábrázolható és rendelkezik megkülönböztető képességgel. Sem a grafikai ábrázolhatóság, sem a megkülönböztető képesség szempontjából nincs jelentősége annak, hogy az adott áru formája, mint megjelölés a lajstromba ábrás és nem térbeli védjegyként került bejegyzésre.

Az ellenérdekű felek által hivatkozott un. Sieckmann döntésben is csupán az nyert megfogalmazást, hogy a grafikus ábrázolásnak egyértelműnek és tárgyilagosságnak kell lennie (54. bek.), amelynek alapján a lajstrom használói képesek arra, hogy meghatározzák a védjegy pontos természetét (52. bek.). Az adott esetben a tárgyi megjelölés lajstromban szereplő képe egyértelmű és pontos információt ad a védeni kért áruformáról.

A megjelölés típusának (ábrás vagy térbeli) megnevezése a védjegybejelentésnek csupán egy - a 19/1997. (VII. 1.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés b) pontjában előírt - alaki kelléke, amelynek helyes vagy helytelen feltüntetése miatt a Vt. a védjegy törlésére nem ad lehetőséget. A Vt. 2. § (1) bekezdésének - a törlési kérelem benyújtása időpontjában hatályos - rendelkezése szerint a megjelölés akkor nem részesülhet védjegyoltalomban, ha grafikailag nem ábrázolható, illetve nem tartozik az 1. § (2) bekezdésében meghatározott megjelölések közé. Miután a tárgyi megjelölés nem vitásan grafikailag ábrázolható és az áru formájaként a Vt. 1. § (2) bekezdésben felsorolt megjelölés típusok körébe tartozik, nem kizárt a védjegyoltalomból, ezért a törlésének sincs helye a Vt. 2. § (1) bekezdése alapján.

A fellebbezési állítással szemben nem sértett eljárási szabályt az elsőfokú bíróság, amikor nem vonta az értékelés körébe az 1.Pk.24.634/2001. számú határozatában (un. Signal döntés) foglalt megállapításait és a kérelmező 126.985 lajstromszámú védjegyének oltalomképességének megítélését.

A Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltakból, mely szerint a bíróságnak a határozata indokolásában elő kell adni a megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, nem következik, hogy a más - különösen a korábbi védjegytvény alapján elbírált - ügyben hozott döntésre, illetőleg az eljárás tárgyát nem képező védjegy oltalomképességére történő hivatkozás esetén indokolási kötelezettsége kiterjedne más ügybeli döntésre, annak alkalmazhatóságára. Az adott döntés alapjául szolgáló tények tekintetében, az arra vonatkoztatható bizonyítékokra nézve áll fenn az indokolási kötelezettség.

Súlytalannak tartotta a másodfokú bíróság a fellebbezésnek azt a kifogását, hogy az elsőfokú bíróság a megkülönböztető képesség Vt. 2. § (2) bekezdés a) pontja alapján történő vizsgálata körében kifejtett indokolásában nem a jogszabály szövege szerinti konzekvens szóhasználattal (használhatják helyett használják) élt és kitért a forma és funkció közötti kapcsolatra is. Az elfoglalt álláspont lényege egyértelműen kitűnik az indokolásból, és az helytálló is.

Az elsőfokú bíróság a kérdéses indokolási részben a Hivatal határozatának a Vt. 2. § (2) bekezdés a) pontja vizsgálata körében elfoglalt álláspontját elutasítva fejtette ki, hogy önmagában abból, miszerint egy tárgy formájából esetleg a rendeltetésre vonatkozóan is le lehet vonni következtetéseket, nem jelenti szükségképpen azt, hogy e tárgyat e rendeltetés feltüntetésére használják. Arra pedig nem látott adatot, hogy az átlagos fogyasztó számára a forma és a funkció között szükségszerű kapcsolat állna fenn, azaz a védjegy szerinti ábrát látva az összeszerelhetőségre való következtetéshez is eljutna. Ennek alapján nem látta bizonyítottnak, hogy a védjegy szerinti alakzat jelentése általában az összeszerelhető építőkocka, mint olyan volna. Ezért nem értett egyet a Hivatalnak a védjegy szerinti alakzat formája és funkciója közötti szükségszerű kapcsolatra vonatkozó megállapításával, mely szerint a termék formája annak rendeltetését jelöli, azt, hogy az építőkockák külön-külön összeilleszthetők legyenek egymással. Kifejezetten hangsúlyozta ugyanakkor az elsőfokú bíróság, hogy ez a következtetés rendszertanilag nem az adott törlési jogcím vizsgálata körébe tartozik.

A Vt. 2. § (2) bekezdésének a) pontja szerint ki van zárva a védjegyo ltalomból a megjelölés, ha nem alkalmas a megkülönböztetésre, különösen, ha kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, földrajzi származása, előállítási vagy teljesítési ideje, illetve egyéb jellemzője feltüntetéséhez használhatnak, vagy pedig amelyeket az általános nyelvhasználatban, illetve az üzleti kapcsolatokban állandóan és szokásosan alkalmaznak.

A fenti rendelkezés értelmében az olyan megjelölés kizárt a védjegyoltalomból, amely kizárólagossággal tünteti fel azokat az áruadatokat, amelyekre a versenytársaknak az áru valamely jellemzője feltüntetéséhez szüksége lehet, vagy amely az általános nyelvhasználat részeként általában használatos.

A másodfokú bíróság csupán kiemeli, hogy a tárgyi védjegy szerinti forma nem tekinthető kizárólag olyan jelekből álló megjelölésnek, amely a versenytársak játékarui, azon belül az összeépíthető játékkocka árui körében az áruadatok feltüntetéséhez szükséges. Az a körülmény pedig, hogy a megjelöléssel érintett áru a kérelmező cégnevének vezérszavát viseli és az áru neve az áru közismertsége révén a kérelmezőhöz kapcsolódóan a mindennapi nyelvhasználatban gyakran alkalmazott, nem minősül a Vt. 2. § (2) bekezdés a) pontjának második fordulata szerinti lajstromozást kizáró oknak.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a jogszabályi rendelkezést pontosan idézve, annak tartalma alapján helyesen jutott arra az álláspontra, hogy a tárgyi megjelölés rendelkezik megkülönböztető képességgel, ezért a Vt. 2. § (2) bekezdés a) pontja alapján a törlésének nincs helye.

Annyiban helytálló a fellebbezési érvelés, hogy a kérelmező által csatolt piackutatás eredménye nem a megkülönböztető képesség meglétének (Vt. 2. § (2) bek. a) pont), hanem a megkülönböztető képesség megszerzésének (Vt. 2. § (3) bek.) vizsgálata során értékelhető. Ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú végzés indokolásából a piackutatás eredményeinek értékelésére vonatkozó megállapításait mellőzi.

Tévesen kifogásolták az ellenérdekű felek, hogy az elsőfokú bíróság nem foglalkozott a Vt. 2. § (3) bekezdése alapján a megkülönböztető képesség használattal történő megszerzésének kérdésével.

A Vt. 2. § (3) bekezdése értelmében a (2) bekezdés a) pontja alapján a megjelölés nincs kizárva a védjegyoltalomból, ha használata révén - akár az elsőbbség időpontja előtt, akár azt követően - megszerezte a megkülönböztető képességet. E rendelkezésből következően csak az olyan megjelölés tekintetében jöhet szóba a megkülönböztető képesség használattal történő megszerzése, amely eredendően nem rendelkezett megkülönböztető képességgel. Miután megállapítást nyert, hogy a tárgyi megjelölés nincs kizárva a védjegyoltalomból, mert a Vt. 2. § (2) bekezdés a) pontja alapján rendelkezik megkülönböztető képességgel, szükségtelen volt a megkülönböztető képesség használattal történő megszerzésének vizsgálata.

Helytállóan utalt a fellebbezés arra, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, miszerint nem ajánlottak fel bizonyítást annak az álláspontjuknak az igazolására, hogy a védjegyen látható áru nem különbözik a versenytársak hasonló termékeitől, mert erre bejelentettek bizonyítékot.

Nem tévedett ugyanakkor az elsőfokú bíróság, amikor az ellenérdekű felek által a Hivatal előtti eljárásban A/17-24. alatt csatolt versenytársi termékekről készült fényképfelvételeket nem vonta a bizonyítékok körébe. A megkülönböztető képesség hiányának igazolására nem alkalmas ugyanis az olyan termékek piacon léte, amelyek vonatkozásában a kérelmező bitorlás miatt lépett fel.

Egyetértett a másodfokú bíróság azzal a fellebbezésben felhozott kifogással, hogy az elsőfokú bíróság végzésének indokolásában olyan eseti döntésre hivatkozott, amelyre az elsőfokú eljárás során a feleknek nem állt módjában nyilatkozatot tenni, azt nem tette a per anyagává, ezért az elsőfokú végzés indokolásából ezt a hivatkozást mellőzni kell.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság akkor, amikor a Vt. 2. § (2) bekezdésének b) pontjának első fordulata alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a megjelölés nem kizárólag olyan formából áll, amely az áru jellegéből következik.

A törlési kérelem benyújtásának időpontjában hatályos Vt. 2. § (2) bekezdésének b) pontja szerint ki van zárva a védjegyoltalomból a megjelölés, ha olyan formából áll, amely az áru jellegéből következik, vagy amely a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges, illetve amely az áru értékének a lényegét hordozza.

A fenti rendelkezést az Irányelv 3. cikke (1) bekezdés e) pontjában foglaltak alapján - már a fellebbezésben sem vitatottan - helytállóan értelmezte akként, hogy bár a törlési kérelem benyújtásának időpontjában hatályos Vt. szövege nem tartalmazta a „kizárólag” szót, a törlési ok alkalmazásához a megjelölésben szereplő formának kizárólagossággal kell az áru jellegéből következni, illetőleg a célzott műszaki hatás eléréséhez szükségesnek lennie.

Az ismertetett jogszabályi rendelkezés alapján az áru jellegéből következő forma megítélése során helytállóan vizsgálta az elsőfokú bíróság, hogy az építőjáték-jellegből természetesen következik-e az adott forma.

Az építőjáték-jelleg megítélése körében a fakockához viszonyítottan jutott arra az álláspontra, hogy az összeépíthető, egymással rögzített kapcsolatba hozható építőkockák mindenképpen alkotó munka eredményei, ezért az ilyen forma nyilvánvalóan nem tekinthető az építőjáték-jellegből következő természetes formának. Az építőjáték-jellegből mindössze az építőelemek és azok összeillesztésének lehetősége következik, az összeillesztés konkrét mechanizmusa azonban nem.

Mindezek alapján téves az a fellebbezési állítás, miszerint abból, hogy a lajstromban elhelyezett fényképfelvételen csupán a kocka és az azon elhelyezett kapcsológombok ábrázolása látható, az következne, hogy a védjegy szerinti forma az áru természetesen tartott formájaként az áru jellegéből következik.

Az elsőfokú bíróság a Vt. 2. § (2) bekezdés b) pontja második fordulatóban foglaltak alapján - az ellenérdekű felek érvelésével szemben - helytállóan mutatott rá arra, hogy az un. Philips v. Remington döntés nem azt mondja ki, hogy az adott kizáró ok vizsgálata során az alternatív formákra egyáltalán nem lehet hivatkozni, hanem azt, hogy ha bebizonyosodik, hogy egy védjegy kizárólag olyan formából áll, amely a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges, akkor nem lehet arra hivatkozni, hogy vannak alternatív formák is.

Abban egyetért a másodfokú bíróság a fellebbezési érveléssel, hogy az elsőfokú bíróság a szükségességet elengedhetetlen feltételként értelmezve tévesen vizsgálta azt, hogy a célzott műszaki hatásból következik-e a védjegyoltalom alatt álló forma, illetőleg a célzott műszaki hatás kizárólag az adott formával érhető-e el. Ennek megállapítása esetén ugyanis valóban csak egyetlen, méghozzá a vizsgált formával lenne elérhető a célzott műszaki hatás, melynek következtében az alternatív formákra történő hivatkozás értelmezhetetlenné válna.

Az elsőfokú bíróság a forma és a célzott műszaki hatás összefüggését vizsgálva a védjegy szerinti tárgyat megtestesítő, GB 529.580 lajstromszámú szabadalom tárgyát képező építőkocka szabadalmi igénypontjának elemzése alapján ismertette, hogy melyek azok az igényponti jellemzők, amelyek a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges minimális feltételeket tartalmazzák. Ehhez képest jutott arra a következtetésre, vannak olyan egyéb formai sajátosságok, amelyek az igénypont szerinti műszaki megoldás nem szükséges jellemzői. A másodfokú bíróság az elsőfokú végzésnek a szabadalmi igénypont által feltárható műszaki megoldásra vonatkozó okfejtését, mint a védjegy oltalomképességének megítéléséhez szükségtelen érvelést mellőzi.

A másodfokú bíróság az áru formája és a célzott műszaki hatás vizsgálata körében az elsőfokú végzés indokolását kiegészíti a következőkkel.

Nem vitásan a tárgyi védjegy kizárólag az áru formájából áll. A helyes fellebbezési álláspont szerint az Irányelv 3. cikk (1) bekezdésének e) pontjában foglaltak átültetésével a Vt. 2. § (2) bekezdés b) pontjában iktatott rendelkezésnek az un. Philips v. Remington döntés 85. pontjában foglaltak figyelembe vétele alapján azt kellett vizsgálni, hogy az adott forma lényegi, funkcionális jellemzői kizárólag a műszaki hatásnak tulajdoníthatók-e.

A támadott megjelölés annyiban funkcionális, hogy rendelkezik egy testtel és az összekapcsoláshoz szükséges elemmel. Ez az adott esetben a téglá forma és a kötőgomb. Amennyiben a szóban forgó kizáró ok alapján csak a térbeli forma (téglatest) és a kapcsológomb ténye lenne a vizsgálat körébe vonható, az összeilleszthető építőkockák egyike sem lenne lajstromozható. Az ilyen jogszabályi értelmezés indokolatlanul elzárná a gyártókat attól, hogy bármilyen összeépíthető elemes játék formájára kizárólagos jogot szerezzenek, amely a védjegy jog alapelveivel összeegyeztethetetlen lenne.

Ezért a megjelölés egyéb lényeges formai elemeinek vizsgálata alapján lehet csak azt megítélni, hogy azok kizárólag a műszaki hatás eléréséhez szükségesek-e.

A tárgyi megjelölés esetében lényeges formai jellemzőnek kell tekinteni a kocka alap síma felszínét, a kapcsológomb hengeres formáját, valamint a kocka alap és a kiemelkedés nagyságának egymáshoz viszonyított arányát, amelyet az elsőfokú bíróság is helyesen emelt ki. Megállapítható, hogy e formai jellemzők egyedi, önkényes kialakítása nem kizárólag a funkciót szolgálja, hanem esztétikai, formatervezési szempontokat is követ. Ahhoz ugyanis, hogy az adott elem összeépíthető, egymáshoz rögzíthető legyen, nem szükséges a védjegy szerinti konkrét formai kialakítás. Mivel az adott esetben megállapítást nyert, hogy a tárgyi megjelölés lényegi formai elemei nem kizárólag a műszaki hatásnak tulajdoníthatók - az un. Philips v. Remington döntésben kifejtett értelmezéssel is összhangban - értékelhető az a körülmény, hogy a célzott műszaki hatás más módon, alternatív formákkal is elérhető. Az eljárás adatai alapján pedig nem kétséges, hogy a védjegy szerinti építőköckének számtalan műszakilag és gazdaságilag egyenértékű alternatív kialakítása van (F/16.).

Mindezek előrebocsátása után egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal a lényegi megállapításával, hogy a védjegy egyes lényeges formai jellemzői nem tekinthetők kizárólag funkcionális jellemzőnek, s a célzott műszaki hatás nem csak a védjegy szerinti formával, hanem számos jellemzőben variálható más formákkal is megvalósítható, ezáltal nem áll kizárólagosan olyan formából, amely a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges.

Téves ezért a fellebbezésnek az az érvelése, hogy a kérelmező a védjegyoltalom biztosította kizárólagossággal monopolizálhatja a kötőelemekkel rendelkező építőelemek piacát, mert a tárgyi védjegy oltalma csupán az adott kialakítású áruformára biztosít kizárólagos jogot. A kötőelemekkel rendelkező építőköcek számtalan kialakításának lehetősége folytán a védjegyoltalom nem korlátozza a versenytársakat hasonló rendeltetésű és funkciójú termékek gyártásában és forgalmazásában.

Helytállóan érvelt azzal a kérelmező, hogy miután valamennyi árunak van bizonyos műszaki hatása, vagy legalábbis a funkció által meghatározott lényegi eleme, a funkcionalitásnak, mint az oltalomból kizáró oknak nyilvánvalóan akkor van értelme, ha a megjelölés, illetve annak lényegi funkcionális elemei kizárólag a műszaki hatás eléréséhez szükségesek. Amennyiben ezek az elemek nem kizárólag a funkció által meghatározottak, úgy a védjegyoltalomból való kizárás kiüresítené az áru formájára vonatkozó megjelölések Vt. 1. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározott kategóriáját.

A másodfokú bíróság az ellenérdekű felek hivatkozása kapcsán csupán utal arra, hogy a fellebbezéssel nem élő kérelmező által a másodfokú eljárásban csatolt magánszakértői vélemény csak, mint a fél előadása vehető figyelembe a saját érvelése bővítéseként. A fél által már az elsőfokú eljárásban előterjesztett érvelés

további részletezése, bővítése még a fellebbező fél részéről sem tekinthető olyan új tényállításnak vagy új bizonyíték előadásának, amely a Pp. 235. § (1) bekezdésének megszorító rendelkezése folytán a másodfokú eljárásban nem vagy csak korlátozott körben terjeszthető elő.

A kifejtettekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését a Pp. 259. §-án keresztül alkalmazandó Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező ellenérdekű felek a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelesek a kérelmező másodfokú eljárási költségét megfizetni. A másodfokú bíróság az ügyvédi munkadíjat a kérelmező által csatolt díjmegállapodás alapján a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 2. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján állapította meg.

Budapest, 2007. július 12.

Tóth Lászlóné dr. s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kovács Zsuzsanna s.k.. Lesenyei Terézia s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:
bírósági ügyintéző